

บทความวิจัย (Research article)

การมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านวังไทร ตำบลคำใหญ่ อำเภอทุ่งสง

จังหวัดนครศรีธรรมราช

Participation in the Community of Member in Ban Wangsai Tanbon

Thamyai Amphoe Thungsong, Nakhon Si Thammarat

สาธิต บัวขาว^{1*} จาริพร เพชรชิต¹ และ รัตนา อุ่ณจันทร์¹

Sathit Buakhao^{1*}, Jareporn Phetchit¹ and Rattana Unjan¹

วันที่รับบทความ (Received)

20 กรกฎาคม 2566

วันที่ได้รับบทความฉบับแก้ไข (Revised)

4 มกราคม 2567

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted)

26 มกราคม 2567

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของสมาชิก 2) เพื่อเปรียบเทียบระดับการเปิดโอกาสของผู้นำชุมชนกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาของสมาชิกชุมชน และ 3) เพื่อทราบปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาของสมาชิกชุมชน การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมโดยใช้แบบสอบถาม สมาชิกชุมชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านวังไทร โดยกลุ่มตัวอย่างคือสมาชิกที่อยู่ในวัยทำงาน จำนวน 73 ราย และผู้นำชุมชน จำนวน 10 ราย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และการทดสอบแบบยู (TheMann-Whiney Utest) ผลการวิจัย พบว่าข้อมูลพื้นฐานของชุมชนด้านปัจจัยด้านสังคม สถานภาพทางสังคม (ร้อยละ 88.00) เป็นสมาชิกในชุมชน และ (ร้อยละ12.00) เป็นผู้นำชุมชน และ (ร้อยละ72.60) ทั้งสองกลุ่มส่วนใหญ่ไม่มีการเข้าร่วมกลุ่มใด ๆ ส่วนระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของสมาชิก ในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ประกอบด้วย ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล และการเปรียบเทียบระดับการเปิดโอกาสของผู้นำชุมชนกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาของสมาชิกชุมชน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p \leq 0.01$) ในส่วนของปัญหาอุปสรรคในการเปิดโอกาสของผู้นำชุมชน ผลการวิจัยพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ปัญหาที่ประสบ คือ การเข้าถึงข้อมูลของทางราชการและวิธีการบริหารทรัพยากรธรรมชาติในชุมชนและบางส่วนยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาของชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

¹คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

¹Faculty of Agriculture, Rajamangala University of Technology Srivijaya

*Corresponding author email: sathit.b@rmutsv.ac.th

ปัญหาที่ประสบคือ มีสมาชิกในชุมชนขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำหรือร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชนและบางส่วนยังไม่สนใจ ที่ใช้เวลาว่างไม่ก่อให้เกิดประโยชน์

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม, พัฒนาชุมชน, สมาชิกชุมชน

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the level of participation in community development of community members, 2) to compare the level of opportunity of community leaders with participation in the development of community members, and 3) to identify problems, obstacles and suggestions regarding participation in community development. This research is qualitative. Aggregate by using a query Community members living in Ban Wang Sai community The sample is members of working age. 73 participants and 10 community leaders analyzed the data using percentage, arithmetic mean and TheMann-Whiney Utest. Social status (88.00%) is community member, (12.00%) community leader, and (72.60%) both groups are mostly not affiliated with any group. In the overall picture, 4 aspects are moderate, consisting of participation in decision-making; Operational Participation Participation in receiving benefits and participation in the evaluation and comparison of the level of openness of community leaders with their participation in the development of community members. It was found that participation in decision-making Operational Participation Participation in receiving benefits and participation in assessment There was a statistically significant correlation ($p \leq 0.01$). In terms of barriers to opening opportunities for community leaders. The results of the research showed that participation in decision-making The problem faced is access to government information and natural resource management practices in the community, and some lack knowledge and understanding about community development. In terms of participation in operations, the problem faced is that there are community members who lack knowledge and understanding in organizing or participating in various activities. In the community and some still not interested, that free time is not useful.

Keywords : Participation; Community Development; Member

บทนำ

การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนเนื่องจากชุมชนบ้านวังไทรเป็นชุมชนอยู่ในเป้าหมายของหน่วยงานราชการหลายแห่ง และเพื่อให้โอกาสแก่คนในชุมชนได้มีโอกาสร่วมกำหนดทิศทางการพัฒนาของชุมชนตามสภาพปัญหาความต้องการที่แท้จริงของชุมชน เพื่อให้ชุมชนพัฒนาไปในทิศทางที่ดีชุมชนนั้นเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาประเทศ เพราะการพัฒนาชุมชนเป็นการเสริมสร้างรากฐานความมั่นคงให้แก่ประเทศ

อรรถณพ เนตรทิพย์ (2551) การมีส่วนร่วมนับเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาที่ยั่งยืนเพราะนอกจากจะเป็นการให้โอกาสแก่คนในชุมชนได้มีโอกาสร่วมกำหนดทิศทางการพัฒนาของชุมชนตามสภาพปัญหา ความต้องการที่แท้จริงของชุมชนรวมทั้งสอดคล้องกับบริบทของชุมชนที่มีลักษณะเฉพาะแล้ว ยังเป็นการใช้ ศักยภาพของชุมชนในการเกื้อหนุนให้เกิดการบูรณาการ การมีส่วนร่วมในหลาย ๆ ด้าน เช่น ด้านสิ่งแวดล้อม การแก้ปัญหาความยากจน การพัฒนาอาชีพ การศึกษา ศาสนา การเมือง การปกครอง และการสร้างความเท่าเทียม ความเสมอภาคในชุมชน เป็นต้น ชุมชนนั้นเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาประเทศ เพราะการพัฒนาชุมชนเป็นการเสริมสร้างรากฐานความมั่นคงให้แก่ประเทศ เพราะการพัฒนาชุมชนเป็นพื้นฐานในการพัฒนาทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง เพราะผลของการพัฒนาชุมชนทำให้ประชาชนได้รับความรู้ เทคนิค และวิธีการที่ส่งผลต่อการประกอบอาชีพที่ดีกว่าเดิม การพัฒนาชุมชนในปัจจุบันเป็นการพัฒนาชุมชน โดยชุมชน ด้วยการรับฟังความคิดเห็น และริเริ่มพัฒนาตนเอง การพัฒนาชุมชนจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากสมาชิกในชุมชน เพราะประชาชนมีความสัมพันธ์โดยตรงกับชุมชนของตน เป็นผู้รู้ปัญหาและความต้องการของชุมชนเป็นอย่างดี

ณรงค์ศักดิ์ สาธิตสานนท์ (2550) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนนั้น จึงเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาแต่การที่จะพัฒนาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนให้เป็นผลสำเร็จนั้นจะต้องใช้เวลา ต้องให้ประชาชนได้มีโอกาสสัมผัสของจริงด้วย โดยต้องให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการคิด ตัดสินใจ วางแผนและการปฏิบัติการในโครงการพัฒนาต่าง ๆ เหล่านี้หากประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างจริงจังทุกขั้นตอนในการคิด ตัดสินใจ วางแผน และปฏิบัติการแล้ว งานอาจจะดำเนินไปอย่างล่าช้า เสียเวลา แต่ผลที่ได้รับก็คือ ประชาชนเกิดความรู้สึกว่าตัวเองมีส่วนเป็นเจ้าของชุมชนนั้น เพราะได้ช่วยสร้างมาด้วยมือ จึงเห็นคุณค่า ความสำคัญ เมื่อเป็นเช่นนี้ ความร่วมมือในการดูแลบำรุงรักษาในเวลาต่อมาจึงไม่น่ามีปัญหามากนัก

ผู้ศึกษาได้เล็งเห็นถึงความสำคัญการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนเนื่องจากชุมชนบ้านวังไทรเป็นชุมชน อยู่ในเป้าหมายของหน่วยงานราชการหลายแห่ง และเพื่อให้โอกาสแก่คนในชุมชนได้มีโอกาสร่วมกำหนดทิศทางการพัฒนาของชุมชนตามสภาพปัญหาความต้องการที่แท้จริงของชุมชน ควรมีการศึกษาเรื่องนี้ เพื่อศึกษา บริบทของชุมชนของประชาชน เพื่อศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน และเพื่อทราบปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ให้ชุมชนเข้มแข็ง ยั่งยืน และพึ่งตนเองในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ (Objectives)

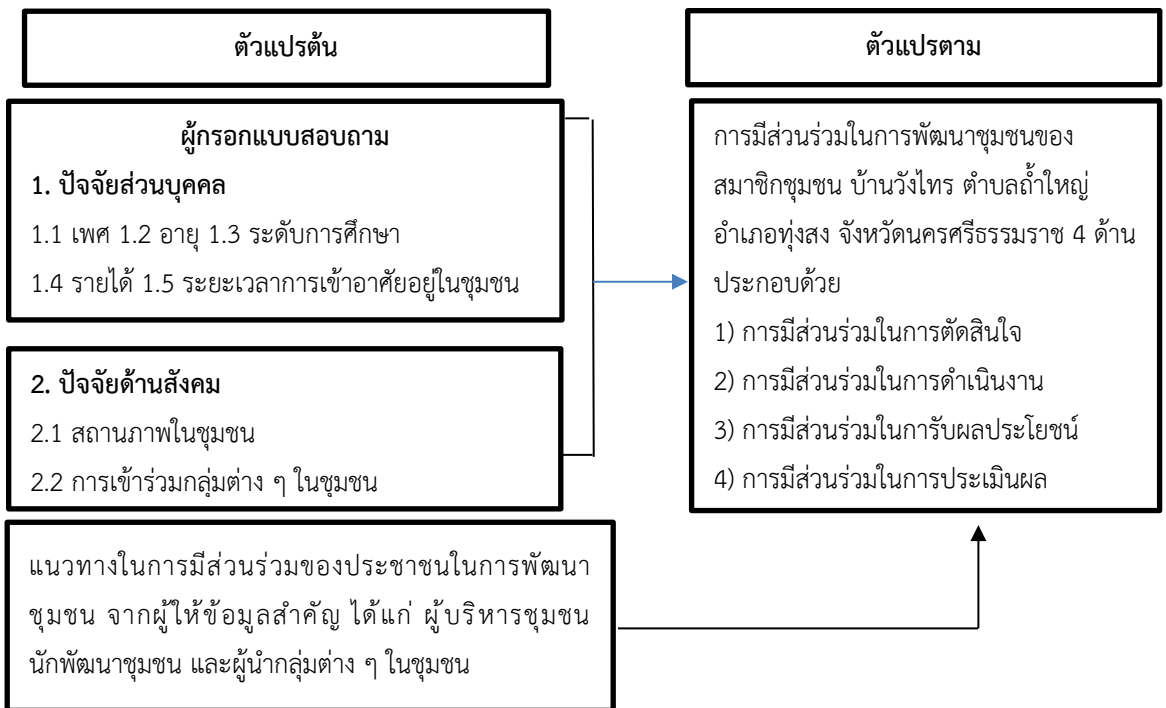
1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของสมาชิก
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการเปิดโอกาสของผู้นำชุมชนกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาของสมาชิกชุมชน
3. เพื่อทราบปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาของสมาชิกชุมชน

สมมติฐาน

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องผู้ศึกษาได้ตั้งสมมติฐานในการศึกษาครั้งนี้ไว้ ดังนี้ การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของกลุ่มสมาชิกชุมชน บ้านวังไทร ตำบลลำใหญ่ อำเภอกู่สูง จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีกลุ่มสมาชิกชุมชนและกลุ่มผู้นำชุมชน ไม่มีความสัมพันธ์กัน

กรอบแนวคิดการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มุ่งศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง แล้วกำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษาเกี่ยวกับตัวแปรต้นและตัวแปรตามที่ใช้ในการศึกษา ซึ่งตัวแปรต้น คือ ปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยด้านสังคม ตัวแปรตาม คือ การมีส่วนร่วมในการพัฒนาของสมาชิกชุมชนบ้านวังไทร โดยศึกษาตามกรอบแนวคิดทฤษฎีการมีส่วนร่วมของ โคเฮนและอ็พฮอฟ (Cohen and Cphoff) ประกอบด้วยกรอบแนวคิดพื้นฐานการมีส่วนร่วม 4 ด้าน คือ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน 3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ดังแสดงในภาพ 1

ภาพที่ 1: กรอบแนวคิดในการศึกษา

วิธีการวิจัยหรือระเบียบวิธีวิจัย

ขอบเขตการศึกษา

ผู้ศึกษาได้กำหนดชุมชนบ้านวังไทร หมู่ที่ 6 ตำบลถ้ำใหญ่ อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ประชากร

สมาชิกที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านวังไทร หมู่ที่ 6 ตำบลถ้ำใหญ่ อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 108 ราย โดยกลุ่มตัวอย่างผู้กรอกแบบสอบถามคือสมาชิกที่อยู่ในวัยทำงาน จำนวน 73 ราย และผู้นำชุมชน จำนวน 10 ราย

การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

ทำการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) โดยให้ค่าความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ของจำนวนประชากร โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 2 กลุ่ม คือ สมาชิกที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านวังไทร หมู่ 6 ตำบลถ้ำใหญ่ อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 108 ราย การสุ่มแบบเฉพาะเจาะจงประชากรที่อยู่ในวัยทำงาน จำนวน 73 ราย และผู้นำชุมชน จำนวน 10 ราย ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1: แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ประชากรชุมชนบ้านวังไทร หมู่ที่ 6 ตำบลถ้ำใหญ่ อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช			
ชื่อหมู่บ้าน	ประชากร (คน)	สมาชิกชุมชน (คน)	ผู้นำชุมชน (คน)
บ้านวังไทร	108	73	10

ที่มา: เทศบาลตำบลถ้ำใหญ่ อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ในการเก็บรวบรวมผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยการสร้างเครื่องมือประกอบด้วยคำถามปลายปิด (Close ended questionnaire) และคำถามปลายเปิด (Open ended questionnaire)

การตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

นำแบบสอบถามฉบับร่างที่สร้างขึ้น ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) จากนั้นนำไปทดลองใช้ก่อนนำไปใช้จริง (Try out) ในกลุ่มเกษตรกรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย แล้วนำมาหาความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลประชากรที่อยู่ในชุมชนบ้านวังไทร จากเทศบาลตำบลถ้ำใหญ่ อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช เก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ เป็นข้อมูลพื้นฐานและความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนา โดยใช้แบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) เพื่ออธิบายข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ที่เป็นข้อมูลนามบัญญัติ (Nominal scale) และข้อมูลระดับมาตราอันดับ (Ordinal scale) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และข้อมูลระดับอัตราส่วน (Ratio scale) การทดสอบแบบยู (The Mann-Whiney U test) เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับการเปิดโอกาสของผู้นำชุมชนกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาของสมาชิกชุมชน ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีกลุ่มสมาชิกชุมชนและผู้นำชุมชน โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 0.01

ขอบเขตการศึกษา

1. ขอบเขตด้านประชากร/กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างประชากรที่อยู่ในวัยทำงาน และผู้นำชุมชน บ้านวังไทร หมู่ที่ 6 ตำบลถ้ำใหญ่ อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดนครศรีธรรมราช

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ข้อมูลพื้นฐานของประชากรในชุมชนบ้านวังไทร หมู่ที่ 6 ตำบลถ้ำใหญ่ อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดนครศรีธรรมราช อันประกอบด้วยตัวแปร ปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยด้านสังคม นอกจากนี้ยังมุ่งศึกษาถึงการมีส่วนร่วมในการพัฒนาของสมาชิกชุมชน ใน 4 ด้าน ตามความคิดเห็นของประชากร คือ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision making) 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation) 3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) และ 4) ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) รวมทั้งมุ่งศึกษาปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาของสมาชิกชุมชน

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

ศึกษาตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยด้านสังคม และตัวแปรตาม คือ การมีส่วนร่วมในการพัฒนาของสมาชิกชุมชน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การพัฒนา หมายถึง ทำให้ก้าวหน้า ทำให้มั่นคง ทำให้ดีขึ้น ทำให้ยั่งยืนขึ้นในที่นี้คือ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาของสมาชิกชุมชนบ้านวังไทร อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดนครศรีธรรมราช

2. การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง กระบวนการที่ประชาชนในชุมชนเข้ามามีบทบาทเกี่ยวข้องในการร่วมคิด ร่วมทำร่วมรับผลและร่วมประเมินผลหรือติดตามแก้ไขการดำเนินงานพัฒนาชุมชน

3. สมาชิกในชุมชน หมายถึง กลุ่มคนที่อยู่ร่วมกันเป็นสังคมในพื้นที่พื้นที่หนึ่ง และมักจะเป็นสังคมนขนาดเล็ก ในที่นี้ได้แก่สมาชิกในชุมชนบ้านวังไทร หมู่ที่ 6 อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดนครศรีธรรมราช

ผลการวิจัย

การมีส่วนร่วมการพัฒนาชุมชนของประชาชน บ้านวังไทร ตำบลลำใหญ่ อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 คือ สมาชิกชุมชนบ้านวังไทร จำนวน 73 คน และกลุ่มที่ 2 คือ กลุ่มผู้นำในชุมชน จำนวน 10 คน รวมตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาทั้งสิ้น จำนวน 83 คน นำเสนอผลการศึกษาในประเด็น ข้อมูลพื้นฐานของชุมชน ระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของสมาชิก รวมทั้งเปรียบเทียบระดับการเปิดโอกาสของผู้นำชุมชนกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาของสมาชิกชุมชน ตลอดจนปัญหาอุปสรรค และจัดทำข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาของสมาชิกชุมชน ดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานของชุมชน

1.1 ปัจจัยส่วนบุคคล

เพศ : ผลการศึกษาพบว่าสมาชิกในชุมชนส่วนใหญ่ (ร้อยละ 52.10) เป็นเพศชาย รองลงมา (ร้อยละ 47.90) เป็นเพศหญิง ส่วนผู้นำชุมชน ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 60.00) เป็นเพศชาย **อายุ :** ผลการศึกษาพบว่าสมาชิกในชุมชนส่วนใหญ่มีอายุเฉลี่ย 44.85 ปี ส่วนผู้นำชุมชนมีอายุเฉลี่ย 45.60 ปี **ระดับการศึกษา :** ผลการศึกษาพบว่าสมาชิกในชุมชนส่วนใหญ่ (ร้อยละ 43.80) จบการศึกษาระดับประถมศึกษา **อาชีพ :** สมาชิกในชุมชน ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 83.60) ทำอาชีพทางการเกษตร **รายได้ต่อเดือน :** สมาชิกในชุมชนส่วนใหญ่ (ร้อยละ 49.30) มีรายได้ 15,000 – 20,000 บาท **ระยะเวลาการอาศัยอยู่ในชุมชน :** ประชากรส่วนใหญ่ (ร้อยละ 73.50) มีระยะเวลาการอาศัยอยู่ในชุมชนมากกว่า 10 ปีขึ้นไป

1.2 ปัจจัยด้านสังคม

สถานภาพทางสังคม : ผลการศึกษาพบว่า (ร้อยละ 88.00) เป็นสมาชิกในชุมชน และ (ร้อยละ 12.00) เป็นผู้นำชุมชน **การเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน :** ผลการศึกษาพบว่าสมาชิก ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 72.60) ไม่มีการเข้าร่วมกลุ่มใดๆ รองลงมา (ร้อยละ 26.00) มีการเข้าร่วม 1 กลุ่ม และ ร้อยละ 1.40 มีการเข้าร่วม 2 กลุ่มขึ้นไป

2. ระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของสมาชิก

2.1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

ตารางที่ 2: ค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของสมาชิกด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	สมาชิกในชุมชน (n = 73)		ผู้นำชุมชน (n = 10)		รวม (N = 83)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. ท่านมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลต่าง ๆ ในชุมชน เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาตัดสินใจคัดเลือก กิจกรรมหรือ โครงการที่เหมาะสมสำหรับการ พัฒนาชุมชน	3.23 ¹	0.71	4.20 ⁴	0.42	3.35 ¹	0.75

ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	สมาชิกในชุมชน (n = 73)		ผู้นำชุมชน (n = 10)		รวม (N = 83)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
2. ท่านมีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือและพิจารณา โครงการต่าง ๆ ที่อาจเกิดปัญหาต่อการพัฒนา ชุมชน	3.22 ²	0.75	4.20 ⁴	0.63	3.34 ²	0.80
3. ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาที่เกิดขึ้นใน ชุมชน เพื่อการแก้ไข/พัฒนาที่ตรงประเด็น	3.04 ⁴	0.84	4.30 ³	0.48	3.19 ⁴	0.90
4. ท่านมีส่วนร่วมในการแสดงความเห็นคัดค้านหรือ โต้แย้งอย่างมีเหตุผล เมื่อคณะกรรมการชุมชน ตัดสินใจเลือก โครงการที่ไม่ตรงกับการพัฒนา ชุมชน	3.04 ⁴	0.73	4.60 ¹	0.51	3.23 ³	0.87
5. ท่านมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา และนำเสนอปัญหาในการพัฒนาชุมชน	2.96 ⁶	0.73	4.60 ¹	0.51	3.16 ⁶	0.89
6. ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดขั้นตอนหรือ แผนงานการพัฒนาชุมชน	2.97 ⁵	0.78	4.60 ¹	0.51	3.17 ⁵	0.92
7. ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดขั้นตอนหรือ แผนงานการพัฒนาชุมชน	2.96 ⁶	0.78	4.50 ²	0.70	3.14 ⁷	0.92
8. ท่านมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลในการตัดสินใจ วางแผนพัฒนาหรือจัดกิจกรรมของกลุ่มต่าง ๆ ใน ชุมชน	3.07 ³	0.77	4.60 ¹	0.51	3.35 ¹	0.75
รวม	3.06	0.76	4.45	0.53	3.24	0.85

หมายเหตุ : ตัวเลขที่ยกขึ้นแสดงการจัดอันดับค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของสมาชิกตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย

จากตารางที่ 2 ระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของสมาชิกชุมชน เมื่อพิจารณาในภาพรวม ผลการศึกษาพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของสมาชิก อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.24$)

เมื่อจัดลำดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของสมาชิกชุมชน จากมากไปน้อย พบว่า ลำดับที่ 1 คือ มีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลต่าง ๆ ในชุมชนเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาตัดสินใจคัดเลือกกิจกรรมหรือ โครงการที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาชุมชน และมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลในการตัดสินใจ วางแผนพัฒนาหรือจัดกิจกรรมของกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน ($\bar{X} = 3.35$) ลำดับที่ 2 คือ มีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือและพิจารณา โครงการต่าง ๆ ที่อาจเกิดปัญหาต่อการพัฒนาชุมชน ($\bar{X} = 3.34$) ลำดับที่ 3 คือ มีส่วนร่วมในการแสดงความเห็นคัดค้านหรือโต้แย้งอย่างมีเหตุผล เมื่อคณะกรรมการชุมชน ตัดสินใจเลือก

โครงการที่ไม่ตรงกับการพัฒนาชุมชน ($\bar{X} = 3.23$) ลำดับที่ 4 คือ มีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน เพื่อการแก้ไข/พัฒนาที่ตรงประเด็น ($\bar{X} = 3.19$) ลำดับที่ 5 คือ มีส่วนร่วมในการกำหนดขั้นตอนหรือแผนงานการพัฒนาชุมชน ($\bar{X} = 3.17$) ลำดับที่ 6 คือ มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา และนำเสนอปัญหาในการพัฒนาชุมชน ($\bar{X} = 3.16$) และลำดับที่ 7 คือ มีส่วนร่วมในการกำหนดขั้นตอนหรือแผนงานการพัฒนาชุมชน ($\bar{X} = 3.14$)

2.2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

ระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกชุมชน เมื่อพิจารณาในภาพรวม ผลการศึกษาพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของสมาชิก อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.34$)

เมื่อจัดลำดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกชุมชน จากมากไปน้อย พบว่า ลำดับที่ 1 คือ มีส่วนร่วมในการส่งเสริมความสัมพันธ์อันดี ระหว่างกลุ่มงานต่าง ๆ ในชุมชน ($\bar{X} = 3.55$) ลำดับที่ 2 คือ มีส่วนร่วมในการปฏิบัติการเมื่อมีกิจกรรม หรือโครงการในการพัฒนาชุมชน ($\bar{X} = 3.52$) ลำดับที่ 3 คือ มีส่วนร่วมในการเชิญชวนให้คนในชุมชนเข้าร่วมปฏิบัติงานการพัฒนาชุมชน ($\bar{X} = 3.52$) ลำดับที่ 4 คือ มีส่วนร่วมในการคัดเลือกคณะกรรมการในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน ($\bar{X} = 3.41$) ลำดับที่ 5 คือ มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมหรือ ดำเนินงานตามแผนงานการพัฒนาชุมชน ($\bar{X} = 3.33$) ลำดับที่ 6 คือ มีส่วนร่วมในการคัดค้านหรือโต้แย้งอย่างมีเหตุผล เมื่อคณะกรรมการพัฒนาชุมชนดำเนินกิจกรรมที่ไม่ตรงกับวัตถุประสงค์การพัฒนาชุมชน ($\bar{X} = 3.12$) ลำดับที่ 7 คือ มีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ข้อมูล แผนงาน การพัฒนาพัฒนาชุมชน ($\bar{X} = 3.24$) และลำดับที่ 8 คือ มีส่วนร่วมในการกำหนดหลักเกณฑ์การดำเนินงานการพัฒนาชุมชน ($\bar{X} = 3.14$)

2.3 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

ระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ของสมาชิกชุมชน เมื่อพิจารณาในภาพรวม ผลการศึกษาพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของสมาชิก อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.39$)

เมื่อจัดลำดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ของสมาชิกชุมชน จากมากไปน้อย พบว่า ลำดับที่ 1 คือ เห็นว่าชุมชนได้รับประโยชน์จากกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ที่ชุมชนได้ร่วมกันทำ ($\bar{X} = 3.53$) ลำดับที่ 2 มีความยินดีและภาคภูมิใจเมื่อโครงการต่าง ๆ ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตัวท่านและชุมชน ($\bar{X} = 3.51$) ลำดับที่ 3 มีความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนมากขึ้นจากการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นจากการเข้าร่วม กิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ของการพัฒนา ชุมชน และเห็นว่าในการพัฒนาชุมชนสามารถแก้ปัญหาในชุมชนได้อย่างยั่งยืน ($\bar{X} = 3.42$) ลำดับที่ 4 มีส่วนร่วมดำเนินกิจกรรมของชุมชนที่ทำให้มีการพบปะสังสรรค์สร้างความสามัคคีในชุมชนมากขึ้น ($\bar{X} = 3.37$) ลำดับที่ 5 มีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือเพื่อ เตรียมการประเมินผลการพัฒนาชุมชน ($\bar{X} = 3.36$) ลำดับที่ 6 มีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์กิจกรรมการพัฒนาชุมชนให้เป็นที่รู้จักของคนทั่วไป ($\bar{X} = 3.35$) ลำดับที่ 7 มีส่วนร่วมในการรับ

ผลประโยชน์จากกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ในการพัฒนาชุมชน ($\bar{X} = 3.33$) และลำดับที่ 8 มีส่วนร่วมในการติดตามดูผลงานและสภาพปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานการพัฒนาชุมชน ($\bar{X} = 3.22$)

2.4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลของสมาชิกชุมชน เมื่อพิจารณาในภาพรวม ผลการศึกษาพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของสมาชิก อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.26$)

เมื่อจัดลำดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลของสมาชิกชุมชน จากมากไปน้อย พบว่า ลำดับที่ 1 คือ มีส่วนในการให้ข้อเสนอแนะ ข้อคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงการวางแผนพัฒนาชุมชน และมีส่วนร่วมในการขอความร่วมมือให้องค์กรอื่น ๆ เข้ามามีส่วนร่วมติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชน ($\bar{X} = 3.36$) ลำดับที่ 2 มีส่วนร่วมในการเสวนาและแสดงความ คิดเห็นของประชาชนในชุมชนเพื่อเป็นข้อมูลในการประเมินผล ($\bar{X} = 3.36$) ลำดับที่ 3 มีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยน แสดงความคิดเห็นกับเจ้าหน้าที่หรือคณะกรรมการชุมชนในงานด้านการพัฒนาชุมชนเพื่อปรับปรุงกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ให้ความเหมาะสมกับชุมชน ($\bar{X} = 3.16$) และลำดับที่ 4 มีส่วนร่วมในการประมวลผลการปฏิบัติงาน ตามแผนงานของโครงการพัฒนาต่าง ๆ ในชุมชน ($\bar{X} = 3.12$)

3. เปรียบเทียบระดับการเปิดโอกาสของผู้นำชุมชนกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาของสมาชิกชุมชน

จากการศึกษาผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานของการศึกษารั้งนี้ไว้ว่า “การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของกลุ่มสมาชิกชุมชน บ้านวังไทร ตำบลถ้าใหญ่ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดนครศรีธรรมราชที่มีกลุ่มสมาชิกชุมชนและกลุ่มผู้นำชุมชน ไม่มีความสัมพันธ์กัน” ดังที่กล่าวไว้แล้วในบทที่ 2 การทดสอบสมมติฐานดังกล่าวนี้ โดยวิธีทดสอบแบบยู (TheMann-WhineyUtest) เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับการเปิดโอกาสของผู้นำชุมชนกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาของสมาชิกชุมชน ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีกลุ่มสมาชิกชุมชนและผู้นำชุมชน และในการพิสูจน์สมมติฐานยี่ดระดับนัยสำคัญที่ 0.05 และ 0.01 เป็นเกณฑ์ โดยมีรายละเอียดผลการศึกษาดังนี้

3.1 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

ตารางที่ 3: เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของกลุ่มสมาชิกชุมชน และกลุ่มผู้นำชุมชน

ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	สมาชิกในชุมชน (n = 73)		ผู้นำชุมชน (n = 10)		สถิติทดสอบ
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. ท่านมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลต่าง ๆ ในชุมชนเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาตัดสินใจคัดเลือกกิจกรรมหรือ โครงการที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาชุมชน	3.23 ¹	0.71	4.20 ⁴	0.42	U = 110.000 Sig = 0.000**

ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	สมาชิกในชุมชน		ผู้นำชุมชน		สถิติทดสอบ
	(n = 73)		(n = 10)		
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
2. ท่านมีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือและพิจารณา โครงการต่าง ๆ ที่อาจเกิดปัญหาต่อการพัฒนาชุมชน	3.22 ²	0.75	4.20 ⁴	0.63	U = 128.500 Sig = 0.000**
3. ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน เพื่อการแก้ไข/พัฒนาที่ตรงประเด็น	3.04 ⁴	0.84	4.30 ³	0.48	U = 86.500 Sig = 0.000**
4. ท่านมีส่วนร่วมในการแสดงความเห็นคัดค้านหรือโต้แย้งอย่างมีเหตุผล เมื่อคณะกรรมการชุมชน ตัดสินใจเลือกโครงการที่ไม่ตรงกับการพัฒนาชุมชน	3.04 ⁴	0.73	4.60 ¹	0.51	U = 43.000 Sig = 0.000**
5. ท่านมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา และนำเสนอปัญหาในการพัฒนาชุมชน	2.96 ⁶	0.73	4.60 ¹	0.51	U = 38.000 Sig = 0.000**
6. ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดขั้นตอนหรือแผนงานการพัฒนาชุมชน	2.97 ⁵	0.78	4.60 ¹	0.51	U = 43.000 Sig = 0.000**
7. ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดขั้นตอนหรือแผนงานการพัฒนาชุมชน	2.96 ⁶	0.78	4.50 ²	0.70	U = 68.500 Sig = 0.000**
8. ท่านมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลในการตัดสินใจ วางแผนพัฒนาหรือจัดกิจกรรมของกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน	3.07 ³	0.77	4.60 ¹	0.51	U = 47.000 Sig = 0.000**
ค่าเฉลี่ยรวม	3.06	0.76	4.45	0.53	U = 25.000 Sig = 0.000**

หมายเหตุ : ** มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$)

จากตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบพบว่า การมีส่วนร่วมในการพัฒนาด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 0.01 จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมในการพัฒนาด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของกลุ่มสมาชิกชุมชนและกลุ่มผู้นำชุมชนมีความสัมพันธ์กัน ($p < 0.01$)

3.2 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของกลุ่มสมาชิกชุมชน และกลุ่มผู้นำชุมชน

ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	สมาชิกในชุมชน (n = 73)		ผู้นำชุมชน (n = 10)		สถิติทดสอบ
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. ท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมหรือดำเนินงานตามแผนงานการพัฒนาชุมชน	3.14 ⁵	0.82	4.70 ²	0.48	U = 50.000 Sig = 0.000**
2. ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักเกณฑ์การดำเนินงานการพัฒนาชุมชน	2.93 ⁸	0.78	4.70 ²	0.67	U = 44.000 Sig = 0.000**
3. ท่านมีส่วนร่วมในการคัดเลือกคณะกรรมการในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน	3.21 ⁴	0.81	4.90 ¹	0.31	U = 28.500 Sig = 0.000**
4. ท่านมีส่วนร่วมในการคัดค้านหรือโต้แย้งอย่างมีเหตุผล เมื่อคณะกรรมการพัฒนาชุมชนดำเนินกิจกรรมที่ไม่ตรงกับวัตถุประสงค์การพัฒนาชุมชน	2.95 ⁷	0.74	4.40 ⁵	0.69	U = 69.000 Sig = 0.000**
5. ท่านมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลแผนงานการพัฒนาพัฒนาชุมชน	3.07 ⁶	0.73	4.50 ⁴	0.70	U = 74.000 Sig = 0.000**
6. ท่านมีส่วนร่วมในการเชิญชวนให้คนในชุมชนเข้าร่วมปฏิบัติงานการพัฒนาชุมชน	3.67 ¹	3.54	4.60 ³	0.51	U = 59.000 Sig = 0.000**
7. ท่านมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างกลุ่มงานต่าง ๆ ในชุมชน	3.44 ²	0.68	4.40 ⁵	0.69	U = 132.500 Sig = 0.000**
8. ท่านมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ เมื่อมีกิจกรรมหรือโครงการในการพัฒนาชุมชน	3.37 ³	0.73	4.60 ³	0.51	U = 79.000 Sig = 0.000**
ค่าเฉลี่ยรวม	3.17	1.10	4.6	0.57	U = 23.000 Sig = 0.000**

หมายเหตุ : ** มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p \leq 0.01$)

จากตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบพบว่า การมีส่วนร่วมในการพัฒนาด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 0.01 จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมในการพัฒนาด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ของกลุ่มสมาชิกชุมชนและกลุ่มผู้นำชุมชนมีความสัมพันธ์กัน ($p \leq 0.01$)

3.3 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

ตารางที่ 5: เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ของกลุ่มสมาชิกชุมชนและกลุ่มผู้นำชุมชน

ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	สมาชิกในชุมชน (n = 73)		ผู้นำชุมชน (n = 10)		สถิติทดสอบ
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. ท่านมีความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนมากขึ้นจากการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ	3.26 ⁴	0.57	4.60 ²	0.51	U = 48.000 Sig = 0.000**
2. ท่านมีส่วนร่วมดำเนินกิจกรรมของชุมชนที่ทำให้มีการพบปะสังสรรค์สร้างความสามัคคีในชุมชนมากขึ้น	3.22 ⁶	0.62	4.50 ³	0.70	U = 80.500 Sig = 0.000**
3. ท่านมีความยินดีและภาคภูมิใจเมื่อโครงการต่าง ๆ ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตัวท่านและชุมชน	3.36 ¹	0.69	4.60 ²	0.51	U = 73.000 Sig = 0.000**
4. ท่านมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นจากการเข้าร่วมกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ของการพัฒนาชุมชน	3.26 ⁴	0.66	4.60 ²	0.69	U = 76.000 Sig = 0.000**
5. ท่านมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์กิจกรรมการพัฒนาชุมชนให้เป็นที่รู้จักของคนทั่วไป	3.18 ⁷	0.75	4.60 ²	0.51	U = 57.000 Sig = 0.000**
6. ท่านมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ในการพัฒนาชุมชน	3.15 ⁸	0.70	4.60 ²	0.69	U = 66.000 Sig = 0.000**
7. ท่านเห็นว่าชุมชนได้รับประโยชน์จากกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ที่ชุมชนได้ร่วมกันทำ	3.34 ²	0.69	4.90 ¹	0.31	U = 29.000 Sig = 0.000**
8. ท่านเห็นว่าในการพัฒนาชุมชนสามารถแก้ปัญหาในชุมชนได้อย่างยั่งยืน	3.30 ³	0.70	4.30 ⁴	0.67	U = 124.500 Sig = 0.000**
9. ท่านมีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือเพื่อเตรียมการประเมินผลการพัฒนาชุมชน	3.23 ⁵	0.63	4.30 ⁴	0.67	U = 106.500 Sig = 0.000
10. ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามดูผลงานและสภาพปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานการพัฒนาชุมชน	3.04 ⁹	0.69	4.50 ³	0.52	U = 45.000 Sig = 0.000**
ค่าเฉลี่ยรวม	3.24	0.67	4.55	0.57	U = 20.500 Sig = 0.000**

หมายเหตุ : ** มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p < 0.01$)

จากตารางที่ 5 ผลการเปรียบเทียบพบว่า การมีส่วนร่วมในการพัฒนาด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 0.01 จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมในการพัฒนาด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ของกลุ่มสมาชิกชุมชนและกลุ่มผู้นำชุมชนมีความสัมพันธ์กัน ($p \leq 0.01$)

3.4 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ตารางที่ 6: เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลของกลุ่มสมาชิกชุมชนและกลุ่มผู้นำชุมชน

ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	สมาชิกในชุมชน (n = 73)		ผู้นำชุมชน (n = 10)		สถิติทดสอบ
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. ท่านมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นกับเจ้าหน้าที่หรือคณะกรรมการชุมชนในงานด้านการพัฒนาชุมชนเพื่อปรับปรุงกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ให้ความเหมาะสมกับชุมชน	2.97 ⁴	0.57	4.50 ⁴	0.70	U = 54.00จ Sig = 0.000**
2. ท่านมีส่วนร่วมในการประมวลผลการปฏิบัติงาน ตามแผนงานของโครงการพัฒนาต่าง ๆ ในชุมชน	2.92 ⁵	0.70	4.60 ³	0.51	U = 31.000 Sig = 0.000**
3. ท่านมีส่วนร่วมในการเสวนาและแสดงความคิดเห็นของประชาชนในชุมชนเพื่อเป็นข้อมูลในการประเมินผล	3.15 ³	0.63	4.40 ⁵	0.69	U = 84.000 Sig = 0.000**
4. ท่านมีส่วนในการให้ข้อเสนอแนะ ข้อคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงการวางแผนพัฒนาชุมชน	3.16 ²	0.68	4.80 ¹	0.42	U = 27.000 Sig = 0.000**
5. ท่านมีส่วนร่วมในการขอความร่วมมือให้องค์กรอื่น ๆ เข้ามามีส่วนร่วมติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชน	3.18 ¹	0.65	4.70 ²	0.67	U = 57.500 Sig = 0.000**
ค่าเฉลี่ยรวม	3.07	0.64	4.6	0.59	U = 21.500 Sig = 0.000**

หมายเหตุ : ** มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p \leq 0.01$)

จากตารางที่ 6 ผลการเปรียบเทียบพบว่า การมีส่วนร่วมในการพัฒนาด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 0.01 จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

แสดงให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมในการพัฒนาด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลของกลุ่มสมาชิกชุมชนและกลุ่มผู้นำชุมชนมีความสัมพันธ์กัน ($p < 0.01$)

สรุปและอภิปรายผล

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานของชุมชนบ้านวังไทร อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช และระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของสมาชิก รวมทั้งเปรียบเทียบระดับการเปิดโอกาสของผู้นำชุมชนกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาของสมาชิกชุมชน ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาของสมาชิกชุมชน กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาประกอบด้วย 2 กลุ่ม คือ สมาชิกที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านวังไทรที่อยู่ในวัยทำงาน จำนวน 73 ราย และผู้นำชุมชน จำนวน 10 ราย รวมตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาทั้งสิ้น 83 ราย เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และการทดสอบแบบยู (TheMann-WhineyUtest) มีรายละเอียดผลการศึกษาโดยสรุป การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สรุปผลการศึกษา

ระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของสมาชิก

ผลการศึกษา พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของสมาชิก ในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ประกอบด้วย ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนา 3.06 และ 4.45 ตามลำดับ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนา 3.17 และ 4.60 ตามลำดับ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนา 3.24 และ 4.55 ตามลำดับ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนา 3.07 และ 4.60 ตามลำดับ

เปรียบเทียบระดับการเปิดโอกาสของผู้นำชุมชนกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาของสมาชิกชุมชน

ผลการเปรียบเทียบระดับการเปิดโอกาสของผู้นำชุมชนกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาของสมาชิกชุมชน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$)

ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ

ปัญหาอุปสรรคในการเปิดโอกาสของผู้นำชุมชน ผลการศึกษา พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ปัญหาที่ประสบ คือ การเข้าถึงข้อมูลของทางราชการและวิธีการบริหารทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน และบางส่วนยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาของชุมชน ยังคงคิดวิธีแบบเก่า ๆ ล้าสมัย เช่น ไม่ยอมเปลี่ยนแนวความคิดในการทำเกษตรผสมผสาน ยังยึดหลักพืชเชิงเดี่ยว ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ปัญหาที่ประสบ คือ เนื่องจากมีสมาชิกในชุมชนขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำหรือร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ใน

ชุมชนและบางส่วนยังไม่สนใจ ที่ใช้เวลาว่างไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ เช่น เล่นการพนัน ตั้งวงดื่มเหล้า และสมาชิกชุมชนบางครัวเรือนไม่มีการเข้าร่วมในการทำกิจกรรม แต่เวลามีโอกาสก็จะเอาสิ่งของที่เขาแจก

ข้อเสนอแนะของผู้นำชุมชน ผลการศึกษา พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน มีข้อเสนอแนะคือ ต้องการจัดหาเด็กรุ่นใหม่เข้ามาเรียนรู้งานเพื่อที่จะได้สานต่องานในด้านต่างๆของชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ข้อเสนอแนะ คือ ให้นำหน่วยงานรัฐราชการ หรือผู้ที่มีความรู้ความสามารถเข้ามาให้ความรู้หรือพาออกไปศึกษาดูงานภายนอกชุมชน เป็นการเปิดโลกทัศน์และมุมมองที่ดี ๆ เพื่อให้สามารถนำมาปรับใช้กับพื้นที่ตนเอง ส่วนปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะของสมาชิกชุมชนนั้นไม่มีสมาชิกในชุมชนคนใดแสดงความคิดเห็น

2. อภิปรายผล

2.1 การมีส่วนร่วมในการพัฒนาของสมาชิกชุมชน

ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาของสมาชิกชุมชนบ้านวังไทร ตำบลถ้ำใหญ่ อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ประกอบด้วย ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ซึ่งมีผลการศึกษาสอดคล้องกับผลการศึกษาของ เศรษฐชัย หทัยวรรณ (2551) ที่พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลน้ำพี อำเภอทองแสนขัน จังหวัดอุดรดิตต์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน

เปรียบเทียบระดับการเปิดโอกาสของผู้นำชุมชนกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาของสมาชิกชุมชน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$)

ปัญหาอุปสรรคในการเปิดโอกาสของผู้นำชุมชน ผลการศึกษา พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ปัญหาที่ประสบ คือ การเข้าถึงข้อมูลของทางราชการและวิธีการบริหารทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน และบางส่วนยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาของชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ปัญหาที่ประสบ คือ มีสมาชิกในชุมชนขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำหรือร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชนและบางส่วนยังไม่สนใจ ที่ใช้เวลาว่างไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ และสมาชิกชุมชนบางครัวเรือนไม่มีการเข้าร่วมในการทำกิจกรรม แต่เวลามีโอกาสก็จะเอาสิ่งของที่เขาแจก

ข้อเสนอแนะของผู้นำชุมชน ผลการศึกษา พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ต้องการจัดหาเด็กรุ่นใหม่เข้ามาเรียนรู้งานเพื่อที่จะได้สานต่องานในด้านต่างๆของชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ คือ ให้นำหน่วยงานรัฐราชการ หรือผู้ที่มีความรู้ความสามารถเข้ามาให้ความรู้หรือพาออกไปศึกษาดูงานภายนอกชุมชน เป็นการเปิดโลกทัศน์และมุมมองที่ดี ๆ เพื่อให้สามารถนำมาปรับใช้กับพื้นที่ตนเอง ส่วนปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะของสมาชิกชุมชนนั้นไม่มีสมาชิกในชุมชนคนใดแสดงความคิดเห็น

3. ข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษามีความเห็นว่าควรมีข้อเสนอแนะ คือ หน่วยงานของที่เกี่ยวข้องควรจัดให้มีการประเมินการปฏิบัติงานของคณะกรรมการชุมชน หรือคณะกรรมการบริหารกลุ่มกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน อย่างเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน เพื่อให้การทำงานด้านการพัฒนาชุมชนมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ณรงค์ศักดิ์ สาธิตศานนท์. (2550). *การพัฒนาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนบ้านทุ่งมหา ตำบลปากคลอง อำเภอบึงสามพัน จังหวัดชุมพร*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชา ยุทธศาสตร์การพัฒนา, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- ยุทธศักดิ์ บัวแก้ว. (2553). *การพัฒนาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนในเขตอำเภอกุดจับ จังหวัดอุดรธานี*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนา, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- วรชาติ แก้วกา. (2552). *การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของคณะกรรมการชุมชนในเขตเทศบาล ตำบลพรหมานิคม อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดสุรินทร์*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขา ยุทธศาสตร์การพัฒนา, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- วิษณุ หยกจินดา. (2557). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านทุ่งกว้าง ตำบลทับไทร อำเภอบึงน้ำรักษ์ จังหวัดจันทบุรี*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการจัดการ ภาครัฐและเอกชน, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เศรษฐไชย หทัยวรรณ. (2551). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลน้ำทิพย์ อำเภอบึงสามพัน จังหวัดอุดรธานี*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาประชาคมเมืองและชนบท, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- องค์การบริหารส่วนตำบลลำไใหญ่. (2560). *แผนพัฒนาสามปี*. เทศบาลตำบลลำไใหญ่, อำเภอบึงสามพัน, จังหวัด นครศรีธรรมราช.
- อนงค์ แสงสว่าง. (2554). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วน ตำบลสองเปือย อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดขอนแก่น*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขา รัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- อรรถพร เนตรทิพย์. (2551). *การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในตำบลคงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน*, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารและพัฒนา ประชาคมเมืองและชนบท, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.